

Viite

Napsauta tähän ja kirjoita viite.

Energianeuvosto 16.6.2025

Energiaministerit kokoontuvat Luxemburgiin 16.6.2025 Puolan puheenjohtajakauden viimeiseen energianeuvostoon. Suomea neuvostossa edustaa ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala.

Energianeuvostossa on kaksi varsinaista keskustelukohtaa. Ensimmäisenä energiasta vastaavat ministerit käyvät keskustelevat REPowerEU-etenemissuunnitelmasta.

Suomi toivottaa komission REPowerEU-etenemissuunnitelman tervetulleeksi. Suomi pitää etenemissuunnitelmaa tarpeellisena askeleena kohti täydellistä irtautumista venäläisestä fossiilisesta energiasta.

Toisena aiheena ministereillä on neuvoston päätelmät energiaunionin vahvistamisesta energiaturvallisuutta parantamalla.

Suomi voi hyväksyä neuvoston päätelmät energiaturvallisuudesta.

Muissa asioissa kuullaan Tanskan valtuuskunnalta seuraavan puheenjohtajavaltion työohjelmasta.

Ministerilounaalla keskustellaan sähkömarkkinoiden kehityksestä.

Asialista:

Esityslistan hyväksyminen

(mahd.) A-kohtien hyväksyminen

- a) Muiden kuin lainsäädäntöasioiden luettelo
- b) Lainsäädäntöasioiden luettelo (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

Muut kuin lainsäädäntöasiat

REPowerEU – etenemissuunnitelma – *keskustelu*

s.3

Päätelmät energiaunionin vahvistamisesta energiaturvallisuutta parantamalla - *hyväksyminen s. 7*

Muut asiat

Seuraavan puheenjohtajavaltion työohjelma - *Tanskan tiedotusasia*

p.m:

Ministerien lounaskeskustelu sähkömarkkinoiden kehityksestä Eurelectricin edustajan läsnä ollessa.

Energianeuvosto 16.6.2025; REPowerEU-etenemissuunnitelma, keskustelu

Kokous

Energianeuvosto 16.6.2025

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Euroopan komissio julkaisi 6.5.2025 tiedonannon: Etenemissuunnitelma venäläisen energian tuonnin lopettamiseksi (COM (2025) 440 final). Etenemissuunnitelma on esitelty neuvoston energiatyöryhmässä ja Coreper I- ja Coreper 2-kokouksissa. Energiaministerit käyvät etenemissuunnitelmasta keskustelun energianeuvostossa 16.6.2025. Puheenjohtaja on toimittanut keskustelun taustaksi asiakirjan kysymyksineen.

Suomen kanta

Suomen kannat tiedonantoon muodostetaan erillisessä E-kirjeessä (EU/630/2025).

Suomi toivottaa komission tiedonannon tervetulleeksi. Suomi pitää etenemissuunnitelmaa tarpeellisenä askeleena kohti täydellistä irtautumista venäläisestä fossiilisesta energiasta.

Fossiilisten polttoaineiden käytön vähentämisen tavoitteena on vähentää myös EU:n riippuvuutta kolmansista maista ja vahvistaa EU:n strategista autonomiaa. Lisäksi tulee tasavertaisesti huomioida jäsenvaltiokohtaiset puhtaaseen siirtymään tarvittavat teknologiat. Suomi edistää vahvasti ydinenergian roolia hiilidioksidipäästöttömänä energiamuotona puhtaan siirtymän mahdollistamisessa. (E 17/2025 vp)

Pääasiallinen sisältö

Tausta

Euroopan komissio antoi toukokuussa 2022 REPowerEU-suunnitelman vastauksena Venäjän hyökkäyssodalle Ukrainassa. Tavoitteena oli vähentää Euroopan riippuvuutta venäläisestä energiasta tehostamalla energiatehokkuutta, lisäämällä uusiutuvan energian tuotantoa sekä monipuolistamalla energiatoimituksia.

EU on onnistunut vähentämään riippuvuutta venäläisestä energiasta, mutta vuonna 2024 kymmenen EU:n jäsenvaltiota toi edelleen Venäjältä maakaasua, kolme jäsenvaltiota öljyä, ja seitsemän ydinpolttoaineita tai siihen liittyviä palveluita. Öljyn osalta komissio esittää huolensa öljypakotteiden kiertämisestä niin sanottujen varjolaivastojen avulla.

Euroopan komissio esitteli 6.5.2025 tiedonannon etenemissuunnitelmasta venäläisen energian tuonnin lopettamiseksi (COM (2025) 440 final). Etenemissuunnitelmassa esitetään toimenpiteitä, joilla tähdätään venäläisen kaasun, öljyn ja ydinenergian tuonnin vaiheittaiseen lopettamiseen. Komissio toteaa, että etenemissuunnitelmassa ehdotetut yhdeksän toimenpidettä poistavat Venäjän energian tehokkaasti EU:n markkinoilta vaarantamatta toimitusvarmuutta ja minimoimalla samalla vaikutusta hintoihin ja markkinoihin.

Yhteenveto ehdotetuista toimista

Kaasu (putkikaasu ja LNG)

Komissio ehdottaa 1) läpinäkyvyyden, monitoroinnin ja jäljitettävyyden lisäämistä; 2) kansallisia suunnitelmia venäläisestä kaasusta luopumiseksi, 3) venäläisen kaasun tuonnin asteittaista kieltämistä sekä 4) toimituslähteiden monipuolistamista kysynnänpoolauksen ja infrastruktuurin tehokkaamman hyödyntämisen avulla.

Komissio tulee antamaan lainsäädäntöehdotuksen, joka sisältää sekä yritysten raportointia olemassa olevista venäläisen kaasun hankintasopimuksista jäsenmaille ja komissiolle että tuonti- ja tullitietojen jakamista EU-alueelle toimitetusta venäläisestä kaasusta. Komissio tulee myös samassa yhteydessä ehdottamaan, että jäsenvaltioiden tulee laatia kansalliset suunnitelmat venäläisestä kaasusta luopumiseksi. Komissio tulee esittämään asteittaista venäläisen kaasun tuonnin kieltämistä. Komissio aikoo esittää lainsäädäntöehdotuksen kaiken kaasun tuonnin kieltämiseksi uusien Venäjän kaasusopimusten ja olemassa olevien spot-sopimusten nojalla.

Ydinpolttoaineet

Komissio ehdottaa tiedonannossa toimia Venäjä-riippuvuuden vähentämiseksi ydinenergia-alalla tunnistuen asiaan liittyvät haasteet ja ehdottaen siksi asteittaisia toimia. Komission toimenpide-ehdotuksiin kuuluvat 1) tullit tai muut tuonnin taloudellisuuteen vaikuttavat keinot koskien rikastettua uraania (ydinpolttoaineen valmistuksen raaka-aine), 2) uusien polttoaineisiin liittyvien sopimuksien rajoittaminen venäläisten toimijoiden kanssa, 3) kansallisten suunnitelmien laatiminen venäläisten ydinenergiահankintojen lopettamiseksi 4) radioisotooppien tuotantokapasiteetin lisääminen EU-alueella.

Komissio aikoo esittää kauppapoliittisia toimia, jotka tekevät venäläisen rikastetun uraanin tuonnista taloudellisesti vähemmän kannattavaa ja edistävät investointeja EU:n omaan arvoketjuun. Lisäksi komissio aikoo rajoittaa uusien toimitussopimusten hyväksymistä. Nykyiset sopimukset voivat jatkua, mutta niiden pidentämistä tai uusia sopimuksia ei enää hyväksyttäisi. Komissio vaatii jäsenvaltioilta järjestelmällisiä toimia venäläisen ydinpolttoaineen, varaosien ja huoltopalvelujen korvaamiseksi eurooppalaisilla vaihtoehdoilla. Jäsenvaltioiden tulee laatia kansalliset suunnitelmat konkreettisine toimenpiteineen ja aikatauluineen. Komissio aikoo esittää lainsäädäntöehdotuksen, jossa asetetaan tavoitteet venäläisen ydinpolttoaineen korvaamiselle, riippuvuuden vähentämiselle ja huoltoketjujen monipuolistamiselle.

Öljy

Komission tiedonanto koskee öljyn osalta kahta raakaöljyä Venäjältä tuovaa valtiota eikä se ole siten Suomelle relevantti. Näiden edellytetään laativan kansalliset suunnitelmat vuoden 2027 loppuun mennessä siitä, kuinka luopua öljyntuonnista.

Komissio listaa yhdeksäntenä toimenpiteenä aikomuksen jatkaa pakotteiden asettamista ja täytöntöönpanoa laittomasta toiminnasta epäillyille yhteisöille ja aluksille. EU:n öljypakotteiden kiertämiseen ja varjolaivastoihin puuttumiseksi suunnitellaan seuraavia toimia: 1) dialogin jatkaminen asianomaisten kolmansien maiden kanssa, 2) yhteistyötä kansainvälisten kumppaneiden, ml. Kansainvälisen merenkulkujärjestön (IMO), kanssa sekä 3) kannustetaan jäsenvaltioita parantamaan merivalvontaa. Komissio ja jäsenvaltiot ovat käyneet dialogia varjolaivastokysymyksistä muun muassa lippu- kuin satamavaltioiden kanssa. Yhtenä toimenpiteenä suunnitellaan myös sopimusten tekemistä relevanttien lippuvaltioiden kanssa etukäteisen suostumuksen saamiseksi alukseen nousuun aavalla merellä ja EU:n jäsenvaltioiden talousvyöhykkeillä.

Puheenjohtajan keskusteluasiakirja 9699/25

Puheenjohtaja esittää jäsenvaltioille kaksi kysymystä:

1. Ottaen huomioon komission 6.5.2025 antamassa tiedonannossa ilmoitetut toimet, mitä lisätoimia EU:n tulisi toteuttaa tukeakseen jäsenvaltioita venäläisen energian toimitusten täydellisessä lopettamisessa?
2. Miten jäsenvaltiot voivat parhaiten tehdä yhteistyötä, jotta varmistetaan vaihtoehtoiset ja kohtuuhintaiset energian toimitukset ja jotta vahvistetaan ja maksimoidaan energiainfrastruktuurin tehokas käyttö kaikkialla unionissa?

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Kyseessä on komission tiedonanto, joka ei sisällä velvoittavia ehdotuksia.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Asian käsittelyn aikataulu ja yksityiskohdat eivät ole vielä tiedossa.

Kansallinen valmistelu

EU21 (energia- ja Euratom) -jaoston kirjallinen menettely 10.6.2025
EU-ministerivaliokunta 13.6.2025

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 13.6.2025

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

Tiedonannolla ei ole suoria taloudellisia vaikutuksia. Taloudellisia vaikutuksia arvioidaan komission myöhemmin julkistamien konkreettisten säädösehdotusten yhteydessä.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Euroopan komissio julkaisi 6.5.2025 tiedonannon: Etenemissuunnitelma venäläisen energian tuonnin lopettamiseksi (COM (2025) 440 final). Euroopan komissio antoi 12.5.2025 englanninkielistä versiota koskevan korjausversion (COM (2025) 440 final/2).

Puheenjohtajan keskusteluasiakirja 9699/25 LIMITE

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Elina Johansson TEM, 029 504 7327, elina.johansson(at)gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/630/2025

Napsauta tähän ja kirjoita kukin tunnus omalle rivilleen

Liitteet Napsauta tähän ja kirjoita liitteet

Viite Napsauta tähän ja kirjoita viite

Energianeuvosto 16.6.2025; Pöytäkirjat energiaunionin vahvistamisesta energiaturvallisuutta parantamalla, hyväksyminen

Kokous

Energianeuvosto 16.6.2025

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Energianeuvostossa 16.6.2024 on tarkoitus hyväksyä neuvoston päätelmät energiaunionin vahvistamisesta energiaturvallisuutta parantamalla.

Coreper I -kokouksessa 11.6. pyritään saavuttamaan yhteisymmärrys päätelmien sisällöstä ja toimittamaan päätelmät neuvoston hyväksyttäväksi.

Puolan EU-puheenjohtajakauden alussa aihetta käsiteltiin energianeuvostossa 17.3.2025, jossa käytiin keskustelu energiaturvallisuusarkkitehtuurista. 20.3.2025 Eurooppa-neuvosto vahvisti päätelmissään sitoumuksensa pyrkimyksestä aitoon energiaunioniin ja peräänkuulutti EU-jäsenvaltioita ja EU:ta tiivistämään toimiaan asiassa.

Puheenjohtaja laati päätelmäluonnoksen 30.4.2025 ja rev-versioita käsiteltäväksi energiatyöryhmässä 8.5., 22.5., 28.5., sekä 5.6. ja jäsenvaltioilla oli mahdollista toimittaa lisäksi kirjallisia kommentteja. Puheenjohtajan kompromissiehdotus (REV5) neuvoston päätelmiksi energiaunionin vahvistamisesta energiaturvallisuutta parantamalla toimitettiin 6.6.2025.

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä neuvoston päätelmät energiaunionin vahvistamisesta energiaturvallisuutta parantamalla.

Pääasiallinen sisältö

Neuvoston päätelmien käsittely sekä sisältö

Eurooppa-neuvoston energiaturvallisuutta koskevat päätelmät keskittyvät unionin energiapolitiikan strategiaan linjauksiin muuttuneessa geopoliittisessa ympäristössä, erityisesti Venäjän hyökkäyssodan jälkeen. Päätelmät nostavat keskeiseksi toimitusvarmuuden vahvistamisen sekä puhtaan ja kohtuuhintaisen energian saatavuuden turvaamisen koko unionin alueelle. Samalla korostetaan tarvetta yhä jatkaa fossiilisista polttoaineista irtautumista kohti uusiutuvia ja puhtaita energialähteitä, vahvistaa alueiden välistä energiayhteyksien kehitystä ja EU:n sisämarkkinoiden syvempää integroitumista, joka toimii koko energiasiirtymän perustana.

Päätelmissä esitetään REPowerEU-suunnitelman sekä muiden toimenpiteiden kautta saavutettua edistymistä mm. lainsäädännön ja infrastruktuurihankkeiden osalta, samanaikaisesti todeten, että energiaunionin tavoitteiden saavuttaminen vaatii edelleen lisätoimia. Päätelmissä korostetaan tarvetta alueellisten hintavaihteluiden tasaamiselle, tarvetta lisätä investointeja sähköverkkoihin, energian varastointiin, yhteyksiin ja kriittiseen infrastruktuuriin sekä hallinnollisen taakan keventämiseen lainsäädännön yksinkertaistamisen avulla.

Euroopan sähköverkkopaketti ja komission helmikuussa 2025 julkaisema Kohtuuhintaisen energian toimenpideohjelma tukevat energiasiirtymää ja kuluttajien suojaa etenkin hintashokkeja vastaan. Sähköverkkoinfrastruktuurin merkitys korostuu siirryttäessä kohti ilmastoneutraalia taloutta, ja komissiota kehoitetaan esittämään vuoteen 2025 mennessä kattava toimenpidepaketti sähköverkkojen vahvistamiseksi ja digitalisoimiseksi. Päätelmissä otetaan myös huomioon jäsenvaltioiden oma oikeus päättää energiamixistään sekä tarve huomioida eristyneiden alueiden ja saarten erityistarpeet. Päätelmät tukevat myös Ukrainan ja Moldovan energiajärjestelmien vakauttamista ja jälleenrakentamista, ja tunnustavat Baltian sähköverkon onnistuneen synkronoinnin Euroopan järjestelmään.

Suomi on korostanut neuvotteluissa merenalaisen kriittisen infrastruktuurin suojelun, resilienssin ja korjauskapasiteetin rahoittamista EU-varoin, mikä on päätelmissä huomioitu. Komissiota kehoitetaan jatkamaan toimenpiteitä Venäjän energian tuonnin lopettamiseksi, arvioimaan sääntelyn keventämismahdollisuuksia ja valmistelemaan uusia esityksiä verkkojen kehittämiseksi. Komissiota kehoitetaan arvioimaan nykyisten ja uusien energiainfrastruktuurihankkeiden rahoitustarpeita ottaen huomioon tarpeen lisätä markkinoiden integraatiota energian hintojen alentamiseksi ja hybridi-iskujen aiheuttamien riskien lieventämiseksi. Erityisesti tulisi keskittyä energiainfrastruktuurin ja toimitusketjujen turvallisuuden, sietokyvyn ja korjauskyvyn vahvistamiseen, eritoten suurten vahinkojen sattuessa, yhteistyössä ja tarvittaessa synergiaa Naton ja samanmielisten kolmansien maiden kanssa nykyisen yhteistyömuodon puitteissa sekä samanmielisten kolmansien maiden kanssa EU:n turvallisuusluokiteltujen tietojen suojaamista mahdollisilta fyysisiltä ja kyberhyökkäyksiltä sekä maalla että merellä koskevien EU:n sääntöjen mukaisesti, jos jäsenvaltiot katsovat sen tarpeelliseksi.

Erityistä huomioita päätelmissä kiinnitetään energiajärjestelmien digitalisaation, tekoälyn ja kyberturvallisuuden vahvistamiseen, jotka nähdään kriittisinä tekijöinä energian toimitusvarmuuden ja markkinoiden kilpailukyvyn turvaamisessa. Päätelmissä korostetaan jäsenvaltioiden välisen koordinoinnin tiivistämistä sekä EU:n yhteistyötä NATO:n ja muiden kumppaneiden kanssa hybridiuhkien ehkäisemisessä. Samalla vaaditaan suunnitelmaa energiaturvallisuuskehyksen päivittämiseksi.

Päätelmissä pyydetään esittämään strateginen tiekartta energia-alan digitalisaatiolle sekä tekoälyn hyödyntämiselle. Lopuksi korostetaan kotimaisen puhtaan energian tuotannon ja sähköistämisen vahvistamista, jotka ovat keskeisiä elementtejä unionin ilmasto- ja energiaomavaraisuustavoitteiden saavuttamisessa vuoteen 2050 mennessä.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Art.194 SEUT

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Energia- ja Euratom (EU21) -jaosto 10.6.2025 (kirjallinen menettely)
EU-ministerivaliokunta 13.6.2025

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 13.6.2025

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Puheenjohtajan kompromissiehdotus neuvoston päätelmiksi energiaunionin vahvistamisesta energiaturvallisuutta parantamalla (REV5) 9606/05 LIMITE

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Elina Johansson TEM, 029 504 7327, elina.johansson(at)gov.fi
Maria Kekki TEM, 029 504 7148, maria.kekki(at)gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/297/2025
Napsauta tähän ja kirjoita kukin tunnus omalle rivilleen

Liitteet Napsauta tähän ja kirjoita liitteet

Viite Napsauta tähän ja kirjoita viite

Liitteet

Napsauta tähän ja kirjoita liitteet